

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknban.
Megjelenik
vasár- és Ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 257. szám.

Szerda, november 11.

Apa és fiu.

Nagybecskerek, november 11.

(—s.) Most, mikor a veszedelmes vál-
ság közepette a korona Tisza István grófra,
Tisza Kálmán fiára bízta az ország kor-
mányát, nem érdektelen visszatekinteni
arra az időre, amikor a balközép és a
Deák-párt fúziója szintén igen komoly
válságból mentette meg az országot.

A kialakulásban lévő magyar állam
ellen s a dualismus ellen akkortájt a dol-
gok új rendét megszokni nem tudó osztrák
hadi és centralista körök erős reakciót
támasztottak, itthon pedig a nemzetiségi
tulzók szervezkedtek egész a nyílt haza-
árulásig. Ehez járult még a pénzügyi
desorganizatio és a parlamentarizmus zül-
lése is.

A politikai helyzet tehát majdnem
hogy épen olyan rossz volt mint most, ha
nem rosszabb és a kibontakozás útját alig
lehetett látni.

Ekkor csinálta meg Tisza Kálmán a
fúziót és vette kezébe az ország vezetését.

Mindenekelőtt az állam pénzügyi hely-
zetének javítását vitték keresztül. Széll
Kálmán akkori pénzügyminiszter első költ-
ségvetése már csak tíz millió deficitet irány-
zott elő, ami örömdetes javulás volt.

Tisza Kálmán azután a nemzetiségeket
rendszerbe rendezte meg.

Ő volt az első, a ki kellő önértékes
keménységgel mert velük beszélni. Macella-
riut a parlamentben nyíltan megfenyegette
az állam büntető hatalmával. Az omladínát
szétugratta s elfogatta Mileticset képviselői
immunitása dacára, mint „föbenjáró“ bün
elkövetőjét.

Ezek a nagyon szükséges intézkedések
végtelenül imponáltak a nemzetiségeknek
és a bécsiieknek is, mert ez a magyar
politikának egészen új irányt adott és erélyes

nemzeti jelleget, s azáltal a magyar állami-
ság mindinkább kidomborodott.

Mert végre is akkor még a magyar
„állam“ csak igen gyenge kezdő csirája
volt annak, a mit ma államnak értünk.

A rendi alkotmány idején a vármeg-
yék ugyszólván kis államok voltak az
országban, s az új modern állam beren-
dezkedése idején államiságunk érvényesi-
tése még önmagunk előtt is nehezen ment.

A municipalismus erősen fellépett min-
den alkalommal, ha ősi jogait képzelt ve-
szélyben, a felekezetek pedig az első közokta-
tási törvények ellen támadtak, holott azo-
kat csak vajmi félénken hatotta meg át a
nemzeti gondolat.

Am Tisza Kálmán a magyar állami-
ság ellenségeivel szemben merészen kibon-
totta államiságunk lobogóját.

Reformálta a vármegyét, elrendelte a
magyar nyelv kötelező oktatását a nép-
iskolákban s erélyesen eljárta felekezeti
és nemzetiségi tulkapások ellen.

Szóval — a mint Beksics Gusztáv
igen szépen mondja:

„Tiszával a nemzeti szellem vonult
be a kormányzati politikába. Ez a szellem
vezérelte a Deák-párti kormányokat is, de
a kellő erélyt annak csak Tisza Kálmán
kölcsonozta. Ő új politikát alapított. Meg-
alapította a magyar nemzeti politika első
formáját.“

És Magyarország az ő tizenöt éves
kormányzása erőteljes modern állammá
fejlett, a melynek további nemzeti irány-
ban való kiépítésén szorgalmasan munkál
a nemzet és a kormányok.

Ma a kormány rudja a nagy Tisza
Kálmán méltó fiának kezében van, adja
Isten, hogy ő is annyi szerencsével és
annyi jó eredménnyel kormányozzon, mint
boldogult atyja.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap
reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva
van; hölgyek részére minden kedden és pénteken
dél 12 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2-től
1/2-ig urak részére is. Vidéki hölgyek részére
minden nap déiben gőzfürdő. A kádfürdő egész
nap nyitva marad.

— A megyei vörös-kereszt-egyletek köréből.
A Zombolya vidéki vörös-kereszt választ-
mány ügyvezetése alatt működő kis-zombori,
lovrini, nagyjécsai, német- és szerb-csanádi és
török-kanizsai vörös-kereszt főkegyetek évi je-
lentései alapján az alábbiakat közöljük:

A kis zombori főkegyet tisztikara: Disz-
elnök: Dessewffy Sándor megyés püspök,
v. b. t. t.; elnökei: Zombori Rónay Emilné és
zombori Rónay Ernő; gondnok és pénztárnok:
Árpás Gyula; jegyző: Ökrös Csepreghy
Ilona és Ökrös József. A zárószámadás szerint
volt a főkegyetnek 2 alapító, 11 huszkoronás,
25 rendes tagja és 3946 korona 19 fillér vagyona.
A főkegyeti választmány szegény iskolás gyer-
mekek felruházására 40 koronát fordított.

A lovrini főkegyetnek volt 1 alapító,
5 huszkoronás, 116 rendes tagja és 4197 korona
53 fillér vagyona. Elnök: Báró Lipthay Frigyes-
né; alelnök: Jung Éva; gondnok: Krámer
Kristóf; jegyző: Novák Károly; pénztárnok:
Klug Péter; orvos: dr. Grün János. Kiváló
tevékenység jellemezte a választmány múlt évi
működését, melynek különösen kimagasló mozza-
nata ama fényos bál rendezése, mely 1710 koroná-
val gyarapította a főkegyet alaptőkéjét. A
választmány helybeli szegények között 280 koronát
osztott szét.

A nagyjécsai vörös-kereszt főkegyet
17 rendes tag mellett 918 korona 50 fillér
vagyonnal rendelkezett. Diszelnök: Gábor
Ferencné szül. Makk Magdolna; elnöke: dr.
Rieder Vilmosné; alelnök: dr. Berkovich
Sándor; gondnok: Schuld György; jegyző:
Schuld Péter; orvos: dr. Rieder Vilmos.
A helyi nyomor enyhítésére múlt évi karácsonykor
az egyet 10 szegény iskolás gyermeknek osztott
ki cipőt 48 korona értékben; Kautz Margit köz-
segélyre szorult családjának 12 korona segélyt
és Trendler Magda vagyontalan és munkakép-

A „TORONTÁL“ tárcája.

A nyalánság.

— Franciából. —

Lemadru ur, a polgármester, egy nagy pou-
larde truffét kapott egyik unokahugától és elküldte
az öreg Dubourg párnak, kiknél 30 év óta min-
den csütörtökön ebédelni szokott. A tálát a kan-
dalló tetejére állították s a két öreg gyönyörködve
szemlélték a kővér állatot. Végre elérkezett a
csütörtök délelőtt és az öregek már előre készül-
tek a kitűnő ebédhez, mikor a jól elkészített
ételt elfogyaszthatják.

Pár perccel a tálalás előtt a következő levelet
kapták:

Kedves Barátaim!

Egy nagyon sürgős ügy miatt el kell ma-
radnom a mai ebédre. E helyett azonban holnap
teszem tiszteletemet. Tegyenek el nekem egy
szárnyat a poulardból.

Öreg barátjuk.

Lemadru.

A levél elolvasása után mindketten fölkiál-
tottak:

— Eltesszük az egész poulard-t. Hiszen min-
dent neki köszönünk!

— Hiszen ő mentette meg az életedet!
Mindenesetre eltesszük! Holnapig eláll!

De azért ez a váratlan esemény úgy meg-
zavarta a két öreg étvágyát, hogy este is csak-
nem éhesen feküdnek le, de előbb még elzárán-
dokoltak a buffet-ig, ahol áhitattal megtekintették
még egyszer az izletes tál ételt.

Az éj közepe táján Dubourg ur felébred és
az éjjeli méces világánál észreveszi, hogy élet-
párja sem alszik.

A férj. A poulardra gondoltam.

A nő. Én is.

A férj. Érzed a szagát?

A nő. Igen, a kulcslyukon át idáig terjed.

A férj. Jól becsuktad az ajtókat? Hatha
a macska . . .

A nő. Ne ijesztgess! Jobb lesz, ha kimégy
megnézni.

A férj. (Kimegy s nemsokára visszatér a
pecsenyés tálal.) Itt biztosabb helyen lesz!

A nő. Milyen jól néz ki.

A férj. Különösen mivel olyan éhesek
vagyunk.

A nő. De önszántunkból, mert Lemadru
fölhatalmazott rá, hogy elfogyaszszuk.

A férj. Egyetlen szárny kivételével. Igaz,
hogy ez a legjobb falat.

A nő. Lemadrunak jó izlése van.

A férj. Mondhatnád, hogy nyalánság.

A nő. Igaz, De azért megelékszük egyetlen
szárnyal, holott az egész állat az övé.

A férj. Hiszen a király is a mienk, azért
megse nyulhatunk hozzá.

A nő. De a poulard-hoz hozzányulhatunk.

A férj. Ne gondold. Lemadru szereti a
jósziút játszani, de azért elítélte miatta, ha
nem váránk rá az egész tál pecsenyével.

A nő. Hidd el, hogy természetesen találná,
ha egy darabkát ennének belőle.

A férj. Mind a ketten?

A nő. Természetesen.

A férj. És azt mondhatnánk neki, hogy az
anyád keresztülutazott, mikor Nizzába ment és
neki adtuk azt a darabkát ebédre.

A nő. De hát miért? Ugy teszel, mintha
félnél Lemadrutól.

A férj. Én és félni! Fuljak meg ettől a
darabtól, ha úgy van. Hiszen Lemadru végtelen
jó ember, de már bátorságról szó sincs.

A nő. Már én is gondoltam arra, hogy ő
csak teteti a nagy merészségét.

A férj. Hiszen annyit hazudik.

A nő. Tudod, mit tehetnénk még?

A férj. Mit?

A nő. Együk meg a melle husát is. Azt
mondhatnánk, hogy a fivérem is az anyámmal volt.

A férj. Vágjuk le a püspökfalatját is és
mondjuk, hogy a sógornód is itt volt.

A nő. Jó. De a trufnihoz ne nyuljon.

A férj. Azt mind félreteszszük öreg bará-
tunknak.

(Pár pernyi szünet, csak csámcsogás hal-
latszik.)

A nő. Milyen bort adunk majd Lemadrunak
a poulardjához? Jó lesz a régi bordói?

A férj. Hová gondolsz. Hiszen már csak
hat üveggel van. Azt inkább valami idegennek
adjuk. Csak tán nem akarsz tönkre tenni egyetlen
poulard miatt.

A nő. De talán Lemadru megérdemli?

A férj. (Félbeszakítja.) Ha egy régi barát
miatt komédiázni kell, akkor nem érdemes bará-
tokat tartani.

A nő. De egy pohár jó bort mégis meg-
érdemel.

A férj. Sokat ért ő a borhoz. Még hozzá
hogy megrongált egészsége folytán boros vizet
rendeltek neki.

A nő. Ő beteg lenne? Hiszen olyan erő-
teljes!

A férj. Csak hiúságból teszi magát, mintha
egészségtől duzzadna. Nem azért zavarta 20
éven keresztül a mások boldog családi életét,
hogy meg ne adja az árát.

A nő. Lehet, hogy sok házasetletet megzavart,
de én velem mindig tiszteletteljesen beszélt.

A férj. Mert tudta, hogy én itt vagyok a
háttérben. De Rocamairné asszonynak egyetlen
gyöngéd pillantásáért 5000 frankos melltűt vá-
sárolt a születésnapjára.

A nő. Mit? Igaz lenne ez? Nekem pedig,
aki 30 év óta barátságban vagyok vele, csak
egy 20 louisier érő gyűrűt ajándékozott.

A férj. Igen, de mi barátai vagyunk, ne-
ked tehát az is jó volt. Ellenben Rocamairné
. . . De mondd csak, nem osztoznánk meg az

telemnél vált példás viseletű cselédnek 10 korona segélyt osztott ki.

A német- és szerb-csanádi vöröskereszt fiókegylet elnökei: Schébor Mária és Farkas Gusztáv; alelnökök: Lagler Mária és Probald Ferenc; jegyző: Richter Lajos; pénztárnok és gondnok: Kahlich Károly. A fiókegylet 1 alapító, 1 huszoronás rendes és 24 évdíjas rendes tag mellett 910 korona 79 fill. vagyonnal rendelkezett. Az évi jelentés felelősi, hogy a múlt év folyamán a tagok létszámában némi csökkenés állott be, a mennyiben egy tag meghalt, három pedig kilépett; viszont azonban 1903. évtől kezdődő kötelezettséggel két új tag jelentkezett. Két mulatságot rendezett a fiókegylet, a melyek 92 korona 95 fillért jövedelmeztek; a szegények, mint minden évben, úgy a múlt év folyamán is segélyben részesültek. A fiókegyleti választmány 40 szegény családnak karácsonykor egyenként 12 és fél kilogramm kenyérlisztet osztott ki, mely 105 koronába került.

A törökkanizsai vöröskereszt fiókegylet elnökei: Vizeki Tallian Emil és törökkanizsai Schulpe Vilmosné; alelnökök: Georgievich Sándor és özv. Büchler Riza; gondnok: Dus Miklós; jegyző: Opreán Aurél; pénztárnok: Rácz Ferenc; orvos: Csillag Mihály. Volt a fiókegyletnek 8 huszoronás, 178 évdíjas rendes tagja és 1406 korona 13 fill. vágyona. Az elmúlt évben a fiókegylet a törökkanizsai szegénysorsú iskolás gyermekek felruházására 60, a torontáljózseffalvi szegény iskolás gyermekek felruházására 40 koronát adományozott.

A központi igazgatóság az egyes fiókegyleteknek a Zombolya vidéki vöröskereszt választmány útján mondott köszönetet.

Iparhatósági ülés. Ma délelőtt 11 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével a városházán iparhatósági ülés volt, a melyen 8 iparigazolványt adtak ki. Iparterelés ez alkalommal csak 1 volt. Az iparhatóság ezenkívül még több folyó ügyet intézett el.

A zenekedvelők egyesületéből. A nagybecskereki zenekedvelők egyesülete tegnap délután választmányi ülést tartott, melyen elhatározta, hogy december 12-iken a Korona-szállodában a Harmónia férfi-dalegyütet közreműködésével hangversenyt rendez, azonkívül december 31-iken a kaszinóban Szilveszter estét tart.

Ünnepelt iskola-igazgató. Szép megtiszteltetésben részesült e hó 8-án Hollinger János katalinfalvai állami iskola-igazgató abból az alkalomból, hogy aznap töltötte be tanítói működésének 25. évét. Az óváció, melyet az ottani tantestület kezdeményezett dicséretes egyetértéssel, lefolyásában igen impozáns volt. Amint esteledett, fölvonultak az intézet tanulói az ünnepelt lakása elé, ahol az egybegyűlt lakosság jelenlétében a gyermekek elénekelték Kölcsey Himnuszát. Ezután Masszong Vencel kartársai nevében lendületes szép üdvözlő beszédet mondott. Majd előlépett a tanulók sorából egy kis sváb fiú s nagy ügyességgel tolmácsolta ugyan-

csak magyar nyelven társainak halás szeretetét. Az ünnepeltnek köszönő szavai és a Szózat elhangzása után a községi előjáróság és iskolai gondnokság nevében Schleich Miklós községi jegyző, a jubiláns volt felöltött tanítványai nevében pedig Weisz Sebő fejezték ki hízeltő szavakkal elismerésüket, jókívánságaikat.

Eljegyzés. Wild Hugó törökkanizsai m. kir. adótszít eljegyezte Nagybecskerekéről Todorcsk Karolin urhölgyet.

A „Torontáli-Kör” közgyűlése. A budapesti „Torontáli-Kör” e hó 5-én tartotta meg tisztújító közgyűlését, amelyen elnökké Bodócsi Agostont, alelnökké Schreiber Jakabot, titkárrá Moravetz Gézát, főjegyzővé Napholtz Jenőt, aljegyzővé Laux Józsefet, pénztárossá Brezsovsky Emilt, ellenőrré Ferch Frigyeszt, ház-nagygyá pedig Demkó Miklóst választották meg. Választmányi tagok lettek: Feugg Ferenc, Kulifay Győző, Forgó Akos, Strubert J., Scheidt Péter, Bundi B., dr. Thorer I., dr. Brezsovsky Nándor, dr. Gesztessy Ferenc, Váshelyi Béla, Pronievicz A., Wildpredt Péter, Deutsch Béla és Fenyéri Jakab. A számvizsgáló bizottságba beválasztották: Heltzei Sándor, Theissen L., Stagelschmidt J., Gerber N. és Neuhausz József. A kör tagjai ezután dr. Dellimanics Lajos főispánt és gróf Nákó Sándort nagy lelkesedéssel disztaggá választották.

Halálozás. Mixich Lajos horvát-neuzinai birtokost súlyos csapás érte. Ifj. felesége Mixich Ilona tegnap hosszabb szenvedés után itt Nagybecskereken, ahol gondozás alatt volt, 22 éves korában meghalt. A meghaldogultat holnap délután temetik el Horvát-Neuzinán.

Öngyilkos óvónő. Mint Csókáról jelentik lapunknak, Paros Mária csókai okleveles óvónő tegnapelőtt gyufaoldattal megmérgezte magát s rövid idő múlva kiszendvedt. A szegény leány, aki derek földmives szülők gyermeke volt, nem tudott álláshoz jutni s ez késérette el halálra. Az öngyilkos óvónőt nagy részvét mellett temették el.

Eihunyt tanító. Müller János nyug. tanító f. hó 7-én Nagyikindán meghalt 81 éves korában. Az elhunyt 57 évig működött mint néptanító. Vasárnap temették el nagy részvét mellett.

Lövöldöző bolton. Nagyikindán a napokban este, Popov Péra ottani szatócs sarki üzlete előtt dévajkodtak a szerb legények. Popov megunt már az örökös zsvajt, rászolt a legényekre hogy tavorozanak. Miután a legények rá sem hederítettek, revolverrel az ablakon kilőtt. A golyó Olicskov Milán tizenhétéves legény combjába fúródott, ki súlyosan megsebesült. A legényt a kórházba szállították, a lövöldöző bolton ellen pedig megindították a vizsgálatot.

A megsértett önértet. Szarafolyán Kijar nagyikindai oláh legény nagy szegényt ejtett Rajka Vazulon, amennyiben az utóbbit szívének fatája előtt arcul verte. Csak természet-

tes, hogy ezt a szegényt nem engedte Rajka magán száradni. Tegnapelőtt aztán panaszt küldött Szarafolyán a csendőrséghez, hogy ötlet két, előtte ismeretlen ember úgy elverte, hogy hetekig kell az ágyat nyomnia. A csendőrség kiderítette, hogy Rajka Vazul testvérjének, Istvánnak segítségével a kapott pofonokat verte le Szarafolyánon. A testvérek ellen megindították az eljárást.

Életunt özvegy. Torontál-Vásárhelyen Kiss Ferenc földműves özvegyiségében megunta az életét és hétfőn kamrájában felakasztotta magát. Csak szerdán találták meg az életunt özvegyet.

Tömeges lókötés. Kis-Zomborban a múlt héten éjjel Szilágyi András istállójából 2 lovat, Selmecei Antal istállójából 2 lovat, Joó István istállójából 3 lóra való szerszámot, 2 gyeplőt, Szekeres Márton istállójából 2 szerszámot, 2 gyeplőt, Palfy Istvántól lószerszámot loptak el. A rendőrség a nyomozást megindította és Szilágyi Andrásnak 2 lovat megtalálták a nagyszentmiklósi határban, amint legelésztek. Selmecei Antalnak egyik lovat a kis-zombori határban egy fához kötve találták, míg a másik ló reggelre magától haza szaladt. A földéken a rendőrség megtalálta Joó Istvánnak egy hámját és Szekeresnek egy hámját. A lóköteteket nem sikerült még kézre keríteni.

A feláru vasúti jegyek. A feláru vasúti jegy váltására jogosító arcképes évi igazolványok az 1904. évre idejekorán leendő érvényesítésük végett a magyar királyi államvasutak igazgatóságához (VI. ker. Andrassy-ut 73-75. sz.) már f. évi október hó 20-ától kezdődőleg beküldhetők, azok az igényjogosultak pedig, kik a f. évben ily igazolvány birtokában nincsenek, de ilyet az 1904. évre váltani kívánnak, az igazolvány kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik. Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése, illetve az új kiállítás körül késedelem merüljön fel: figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy az érvényesítés kieszközölését, illetve az új igazolványok kiállítását az előirt módon mielőbb kérelmezzék. A nyugdíjasok lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt, hogy díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, folyamodványaikon igazoltni tartoznak.

A Horgony Pain-Expeller (Richters Linimentum Capsici comp.) igazi népszerű háziszerré lett, mely számos családban már több mint 34 év óta mindig készletben van. Hátfájás, csípőfájdalom, fejfájás, köszvény, csuszál stb.-nél a Horgony-Pain-Expellerrel való bedörzsölések mindig fájdalomcsillapító hatást idéznek elő, sőt járványkórál, minő: a kolera és hányó hasfolyás, az altestnek Pain-Expellerrel való bedörzsölése mindig igen hasznosnak bizonyult. Ezen kitűnő háziszerré jó eredménnyel használtatott az influenza ellen is és 80 fillér, 1 kor. 40 fillér és 2 korona árban a legtöbb gyógyszerárban kapható, de bevásárlás alkalmával mindig határozottan: „Richter-féle Horgony-Pain-Expeller”, vagy „Richter-féle Horgony-Linimentum”-et tessék kérni és a „Horgony” védjegyre figyelni kell.

Irodalom.

* A „Faklya-Világ” címmel Dalos Dani nagybecskereki fiatal író december hó elsejével folyóiratot indít, melyre most előfizetési felhívást bocsátott ki. A „Faklya-Világ” minden hónapban egyszer jelenik meg. Előfizetési ára az első hat füzetre: 2 korona. — Egyes füzetek 35 fillérbe kerülnek.

* Malthus. A gyáripar mai terjedésének napjaiban szemünk akaratlanul és minduntalan oda-fordul azok felé, akik a pauperizmussal foglalkoztak. A legnagyobb gazdagság alján mindig ott van a tömegnyomor és Nagy-Britannia a XIX. század elején, hatalmának tetőpontján olyat lát-hat, a melyhez hasonlót a régi Róma óta nem látott a világ. Az összes világrészek adója Londonban folyt össze, a regensherceg úgy élt, mint egy régi Caesar, az országban pedig sok 100,000 család alig birt megélni máról holnapra. Az angol pauperizmus mint társadalmi jelenség a római proletáriátus mellett foglalt helyet. Nem volt épen rábszolgaság, de pár ezer ur és milliónyi munkás közt hol van a szabadság és egyenlőség? Smith Ádám a modern ipar fejlődésének kezdő korszakában, midőn az emberi elme ezen újabb csodájáról a jólét fokozását várták, írta meg azt a nagy művét, mely a munkát és ennek felosztását állítja oda legfőbb gazdasági tényezőül. Ennek a korszaknak, midőn szinte győgyíthatatlannak látszottak az új gazdasági fejlődés ütötte sebek, szintén meg volt a maga theoretikusa, Malthus Tamás, egy becsületes tudós pap. Ő azt a tételt állította fel, hogy a népesség geometriai arányban nőtt, a gabonatermelés azonban csak számtani arányban, hogy tehát így belátható időben túlnépesedés és ezzel általános inség áll be a természet rendje szerint. A XVIII. század optimista felfogásával, mely a legfőbb gazdasági és politikai előnyt épen a sűrű népességben találja, ellentét-

egyik combján a poulardnak? Még aztán milyen egy önző ember. Most is, mikor a poulard-t küldte, megjegyezte, hogy együtt fogjuk elfogyasztani. Ha ő nem lenne, most eltehetünk volna vasárnapra, mikor ugyanis vendégeink lesznek. Micsoda ajándék az olyan, a melyhez rendeleteket kötnek?

A nő. De azért sok szolgálatot tett nekünk. A férj. Igaz, hogy 50.000 frankot kölcsönzött egyszer, de ezzel megvásárolta magának azt a jogot, hogy minden dolgunkba beleszólhasson.

A nő. Meg aztán gyárunkra is milyen jó vevőt keresett.

A férj. Kértük rá? Azt is csak irigységéből tette. Félt, hogyha mi vezetjük tovább a gyárat, gazdagabbak leszünk mint ő. Most is, hogy egy tál pecsenyét küldött, vár érte drága borokat, garníringot, zöldséget stb. Hiszen olyan fősvény. Hogy neki fog esni holnap a truffinának!

A nő. Hát te szereted?

A férj. Nagyon.

A nő. Akkor hát egyél belőle.

A férj. Ha neked örömet szerzek vele, szivesen. Hiszen Lemadru ugyis csak egy szárnyat kért magának belőle.

A nő. Akkor hát megesszem én a másikat.

— — — — —

A férj. Képzem, hogy most azt hiszi, hogy mi megtartjuk neki az egész tálat érintetlenül.

A nő. Nem mindenki olyan bolond, mint ő.

A férj. No igaz, hogy nem találta föl a puskaport. Meg aztán mindent el lehet vele hitetni.

A nő. Milyen kitűnően tud uszni!

A férj. Azért, mert tavaly kimentette a vizből azt a részeges embert?

A nő. Nem azért!

A férj. Tudom már, mire célozol. Ne gondold, hogy az úgy volt. Én akkor nem fuldokoltam, csak lent maradtam a víz fenekén. Ő ezt

jól tudta s csak azért ugrott utánam, mert el akarta bájolni azt a fiatal leányt, akinek akkor-tájt udvarolt. Én magam is kiustam volna.

A nő. Én pedig mai napig is azt hittem, hogy neki köszönheted az életedet.

A férj. Meg még ha úgy is lett volna, már én azt rég meghaláltam neki. Egyszer a gyáramban, mikor nagyon közel állott egy működő kerékhez, figyelmeztettem, hogy álljon odébb, mert baj érheti.

A nő. Igaz, de ő életveszélynek tette ki önmagát érette.

A férj. Adj még egy kis darab hust.

A nő. Már nincs több.

A férj (gyanakodva). Hogy lehet az? Biztos vagy, hogy a cselédnek nem juthatott hozzá?

A nő. Oh, ő még tenne hozzá, ha lehetne.

A férj. Hát csak csontja és bőre volt ennek az állatnak?

A nő. Más nincs belőle, csak a Lemadrunak eltett második szárnya.

A férj. És az szent előtűnk.

A nő. Igen, ez egy letét.

A férj. És ha ő holnap nem jön érte, akkor letéteményezzük a számára valamelyik bankban.

A nő. Mi volna, ha ezt is megennék?

A férj (szigoruan). Ne mondj ilyet, Pelagia.

A nő. Csak feltételesen beszéltem.

A férj (szárazon). Ne tégy ilyen feltételeket.

A nő. De más a mi helyünkön ezer ment-

séget találta.

A férj. Ugyan mit?

A nő. Például azt, hogy nem kaptuk meg a második levelét.

A férj (szemrehányóan). Pelagia! . . .

A nő. Hiszen csak feltételesen beszéltem. (Pár pillanatnyi csend s csak egymás szivdobogását hallják.)

A férj. Tudod mit, Pelagia? Huzzunk sorsot, ki egye meg a második szárnyat?

ben áll ez a pessimista tan, mely jótékony intézménynek tünteti fel a coelibátust és a szerzetes életet, egészséges érvágásnak a háborút, a társadalmi bajok főorvoslójának a pusztító betegségeket és a kivándorlást. Tanát a század épen nem igazolta s ma nincs más, csupán tanulságos emléke annak a hatásnak, melyet a pauperismus a gondolkodó emberekre gyakorolt. Malthusról szól a Nagy Képes Világtörténet most megjelent 200. füzeté. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyúttal a kötet írója is. Egy-egy gazdagon illusztrált kötet ára diszes félbörkötésben 16 korona; füzetként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján, havi részletfizetésre is.

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése november 11-én.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, november 11.

A képviselőház ma délelőtt ülést tartott, melyen folytatták Tisza István gróf miniszterelnök programja fölötti vitát.

Ma Polónyi Géza szolt föl először s azt mondja, hogy adja meg a Ház az indennitást a kormánynak s azután itéljen a nemzet új választáson. (Helyeslés jobbról, zajos ellenmondás a néppárton, a szabad ellenzéken s a Kossuthpárt egy részén.)

Ola y: Megadom!

Barabás: Nem adjuk!

Azután Polónyi támadja Hock Jánost tegnapi beszéde miatt.

Hock: Én nem vagyok eladó.

Polónyi: Hogy érti ezt? Talán én eladó vagyok?

Hock: Vegye, ahogy akarja.

Miután még Hock János személyes kérdésben szól, utána általános figyelem között Tisza István gróf miniszterelnök emelkedik szólásra.

A miniszterelnök konstatálja, hogy legutóbbi felszólalásából kifolyólag a cimer és jelvény kérdés dolgában félreértések merültek föl. Ő a közös cimer alatt nem összekombinált egy cimert értett, hanem két együttes cimert. A jelvényekre vonatkozólag kijelenti, hogy azt a kormány a cimer kérdéssel egyetemben óhajtja megoldani.

Ezután áttértek az interpellációkra.

A király Walseeban.

Budapest, november 11. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Walseeból táviratozzák, a király ma leánya, Mária Valéria látogatására odaérkezett. A királyt a főhercegnő és férje Ferenc Szalvátor főherceg fogadta s együtt hajtottak a walseei kastélyba.

A miniszterelnök mandátuma.

Nagyvárad, nov. 11. (A „Torontál” magántávirata.) Biharvármegye központi választmánya tegnapi ülésében Ugrán, Tisza István gróf miniszterelnök kerületében a képviselőválasztás napját november 25-ikére tűzte ki Tisza István gróf többsége biztos, ámbar a függetlenségi és a szocialisták erősen mozgolódnak.

A horvát bán betegsége.

Budapest, november 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Zágrábból jelentik, a horvát bán állapota igen aggasztóra fordult. Orvosai mindazáltal nem hiszik, hogy a bán élete veszedelemben volna.

A német császár állapota.

Budapest, november 11. (A „Torontál” eredeti táv.) Legújabb berlini jelentések a német császár állapotát teljesen kielégítőnek mondják s minden nagyobb veszedelemet kizárnak tartanak.

Az orosz külügyminiszter lemondása.

Budapest, november 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Szentpétervári jelentések megcáfolják Lammsdorf gróf orosz külügyminiszter lemondásáról szóló híreket.

A st-louisi világkiállítás.

Budapest, november 11. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint St-Louisból jelentik, a jövő évben ott tartandó világkiállítás épületeinek mintegy kilencven százaléka teljesen elkészült s így a kiállítás megnyitási napját is ki lehetett tűzni. A st-louisi világkiállítást e szerint 1904. április 30-ikán nyitják meg.

Budapesti gabonatözsde.

Budapest, 1903. november 11.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	kilo	60 kilogr. ára		50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig	kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki uj	76	7.50	7.65	80	7.85
Pestvidéki uj	76	7.40	7.55	80	7.75
Bánsági uj	76	7.45	7.60	80	7.80
Bácskai uj	76	7.55	7.70	80	7.90
R o z s					
uj elsőrendű		70-75		6.25	6.40
uj másodrendű		—		6.15	6.25
Árpa		60-62		5.55	5.75
uj takarmány		62-64		5.45	5.55
uj égetni való		64-66		0.00	0.00
uj sörfőzésre való		39-41		5.55	5.70
Zab		—		6.00	6.10
Tengeri ó		—		6.10	6.20
uj bánsági		—		6.00	6.10
uj másnemű		—		6.10	6.20

Határidő-üzlet.

Budapest, november 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak szilárdak. Déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (áprilisra 1904.)	7.75
Tengeri (májusra 1904.)	5.29
Zab (áprilisra)	5.50
Rozs (áprilisra)	6.68

ESKÜDTSZÉK.

§ Fölmentés. Az apagyilkosság szörnyű bűnével vádolt Zgrgya Pál bűnyében tegnap délután ítélkezett a nagybecskereki esküdtbíróóság. A vád és védbeszéd elmondása után az esküdtek tanácskozára visszavonultak, majd kevés idő múlva Ille Szilviusz, az esküdtek főnöke kihirdette a verdiktet, amely szerint az esküdtszék Zgrgya Pált nem találta bűnösnek s így a törvényszék őt felmentette. Az ítélet jogerős.

§ Cigányháború. A nagybecskereki esküdtszék ma délelőtt tárgyalta Stoja Tyra, Stoja Miklós, Kleinics György és Botz István jankahidai cigányok bűnyét, a kik Jankahidon ez év június hó 4-én Radu János cigányt együttesen megölték. A mai tárgyaláson az esküdtbíróóság a következőképpen alakult meg: Elnök: Dr. Polgár Sándor, szavazóbírók: Szilágyi Lajos és ifj. Makk József, ügyész: Dr. Lauka József, védőügyvédek: Stoja Tyra részéről dr. Demkó Endre, Stoja Miklós, és Kleinics György részéről dr. Stern Lázár, Botz István részéről pedig Almássy Elek. Orvosszakértők: Dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly törvényszéki orvosok. Rendes esküdtek: Amend Ferenc, Nikolics Iván, Zsebelyán János, id. Machalek János, Ille Szilviusz, Faragó Gyula, Balugovics András, Wehner György, ifj. Forró Mihály, Kalapis Jakab, Merlák Márton és Jeges Gábor. Pótesküdték: Szász Mihály és Popovics Péci Szilárd.

A tárgyaláson először is Stoja Tyrát hallgatták ki, a ki elbeszélte, hogy Jankahidon ez év június hó 4-én délután Stoja Miklós, Kleinics György, Botz István és ő együtt iddógáltak Vojna Johanna korezmájában. Már meglehetősen sokat ittak, midőn estefelé Radu János kiment a korezma udvarára, a hol szóváltásba kerültek egymással, a melyből csakhamar dulakodás keletkezett. Dulakodás közben Radu revolvert rántott s lelővéssel fenyegetődzött, mire ő kést vett elő s azzal nyakszirtén szurta Radut. Eközben az ivószobában levő Stoja Miklós, Kleinics György és Botz István is az udvarra rohantak, a kik elől Radu a konyhába menekült, ők azonban oda is utána mentek s botokkal addig verték, míg meg nem halt. Stoja Tyra beismeri tettét, de azzal védekezik, hogy csak önvédelemből szurta meg Radut, azt azonban nem tudja igazolni, hogy Radu tényleg fenyegette volna, mert a tanúk közül egyik sem látta, hogy a megölt revolverrel támadt volna a vádlóra, sőt a megölt atyja, Radu Jozsa határozottan tagadja, hogy fia fegyvert hordott volna magánál. Botz István vádolta azt mondván, hogy a gyilkosság napján ő nem volt a vádlottakkal

együtt s így nem is vehetett részt a gyilkosságban. Botz vallomását azonban megcáfolja Idvorján Lázár tanu, aki határozottan emlékszik arra, hogy Botz István is részt vett a háborúságban. Stoja Miklós és Kleinics György szintén azzal védekeztek, hogy a verekezésben nem vettek részt, Beszu Janos és Beszu Valér tanuk azonban ennek éppen az ellenkezőjét bizonyították. A tanúk vallomásán kívül még több oly körülmény is forog fenn, amely igazolja a vádlottak bűnösségét.

Ezután dr. Fialowski Béla és dr. Magyar Károly orvosszakértőket hallgatták ki, a kik azt mondják, hogy Radu János testén az orvosi látélet szerint számos sérülés találtott, a mely sérülések következtében Radu meghalt. Délben az elnök felfüggesztette az ülést. Ítéletre előreláthatólag csak a holnapi nap folyamán kerül a sor.

Nyiltér.)*

Mindenütt kapható

Szaga Kalodont

nélkülözhetetlen fogtisztító-szer,

a fogakat tisztán, fehéren és épségben tartja.

(68/1-32.31)

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

Érvényes 1903. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra
 Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
 Pancsováról: délután 5 óra 55 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
 Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
 Mődösrol: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
 Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p., este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
 Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
 Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
 Temesvár, Versecz, Antalfalva—Pancsova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
 Mődösra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

19400/1. sz.

Magyar kir. államvasutak.
 Üzletvezetősége Szombathely.

Pályázati hirdetemény.

A m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetősége a részére 1904. esetleg 1906. év végéig a következő csoportokba sorozott anyagokból felmerülő tényleges szükségletnek szállítását biztosítani kívánván, ezennel nyilvános pályázatot hirdet m. p.

- I. Kavics és terméskő.
- II. Mész.
- III. Téglák.
- IV. Fagygyu.
- V. Kőszénkőtrány szállítására.

A kiírt tárgyat képező egyes cikkeket feltüntető jegyzékek, melyek egyszerűsmdn ajánlati mintául szolgálnak valamint a szállításokra vonatkozó részletes pályázati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthetők és a m. kir. államvasutak szombathelyi üzletvezetőség általános I. osztálya anyag és leltárbeszerzési csoportjánál kaphatók, a hol bővebb felvilágosítások is adhatók.

A szabályszerűen kiállított s ivenkint 1 koronás m. kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb f. évi november hó 23-ik napjának délelőtti 10 órájáig a szombathelyi üzletvezetőség általános I. osztálya anyag és leltárbeszerzési csoportjában adandók át illetőleg posta útján oda küldendő és azok borítéka ezen küccimmel látandó el: Ajánlat 19400/903. számhoz.

Később benyújtott ajánlatok valamint olyanok, melyek nem pontosan a részletes módzatok betartása mellett állítatnak ki, nem vétetnek figyelembe.

Szombathely, 1903. október hóban.
 Az üzletvezetőség.
 (Utányomás nem díjaztatik.)

3429. sz. 1903.

877-3.1

Hirdetmény.

Közírré tesszük, hogy f. évi november 4-én a községi nagykorcsmában gazdátlanul talált lófogatot, amennyiben igazolt tulajdonosa nem jelentkezne, 1903. évi november 30-án d. e. 10 órakor Beodra község-házán elárverezzük.

Lófogat leírása:

Egy drb. 2½ éves 144 cm. magas, csillagos, bélyegtelen sárga herélt.

Egy drb. 2½ éves 142 cm. magas, csillagos, jobb hasán fehér folt, bélyegtelen sárga mén.

Egy ócska, könnyű szerkezetű bánáti vastengelyű paraszt kocsi, rajta ülések egy láda, a ládában egy rongyos zsák. Egy pár használt lószerszám, görbe uj zablával.

Beodra, 1903. évi november 9-én.

Községelöljáróság.

144.742/903. szám Magyar királyi államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1904. évben szükséges mintegy 453.000 drb. horgonyzott talpfa jelzőszeg és 3640 métermázsa sósav szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ivenként egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1903. évi november hó 28-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak anyag és leltár beszerzési szakosztályánál benyújtandók, vagy postán oda küldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlt anyag értékének 5%-a legkésőbb 1903. évi november hó 27-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti pénztáránál leteendő.

Szállításra mérvadók és kötelezők a 122291/96. sz. általános szállítási és az illető anyagokra vonatkozó különleges felételek.

A szállításra vonatkozó egyéb pályázati feltételek, melyek a részletes módzatokat tartalmazzák, az igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályában, valamint az üzletvezetőségénél és a hazai kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Ezen részletes módzatok leírása az ajánlatot tenni szándékozókknak fentnevezett magyar királyi államvasuti hivatal által ingyen adatik ki, vagy kívánságára postán küldetik.

Budapest, 1903. október hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Nagybecskerek

Telefonszám 45.

Szén és pirszén (coaks) nagyban.

Aninai fűtőszén, mely a porosz szenet teljesen pótolja, és pedig darabos és kockaszén, továbbá gyári szén kazánfűtésre és mosott kovácsszén, végül első minőségű légszesz- és bányakoksz kapható, azonban csak teljes vasuti kocsirakományokban Torontálmegeye bármely vasuti állomására szállítva.

A feltételeket közli:

Steinitzer Géza,

szénnagykereskedő.

(843-15.12)

Városi színház.

3 szenzációs előadás,
kedden november 10., szerdán 11. és esütörtök 12-én

amerikai elektro biograf

(Randvöll rendszer)

Hommes-Fey színházból.

A kísérő zenét minden egyes képhez egy a helybeli nemzeti zenekarokból fogja eszközölni.

Kezdeté esti 8 órakor. (874-3.3)

A második felvonás után nagy fonográf-hangverseny.

Belépti-díjak: Földszint és I. rend páholy 6 korona, II. rend páholy 3 korona, földszint helyek I-IV. sor 1 korona, V-XII. sor 1.50 korona, XII-XIV. sor 1 korona, állóhely 60 fillér, tanulójege 40 fillér, karzat 50 fillér.

Jegyek előre válthatók Gresits J. könyvkereskedésében, este a pénztárnál.

Pénztárnyitás esti 7 órakor.

1057. sz. 1903.

876-1.1

Hirdetmény.

Tolvádia község képviselőtestületének folyó 6. kgy. 1354/1903. számú határozata és a megyei alispán urnak folyó évi 30.924/1903. számú rendelete alapján Tolvádia község belterületén levő 18 drb fahidnak (dobogó) beton áttereszek által való helyettesítése határozatván, a kérdéses munka nyilvános versenytárgyalás útján biztosítatik.

A kérdéses munka biztosítására folyó évi november hó 23-án d. e. 8 órakor nyilvános írásbeli versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak vállalkozók, miszerint írásbeli ajánlataikat a kifizető napig beadják.

A kérdéses munkák a következők:

6 drb 4 méter széles átteresz 50 cm. átmérővel	1	5	"	"	80	"	"
	2	5	"	"	100	"	"
	1	2	"	"	100	"	"
	5	1	"	"	30	"	"
	3	3	"	"	30	"	"

Előirányzott összeg 1788 kor. 05 fill.

Tolvádián, 1903. évi november hó 7-én.

Glaszén Lőrinc,
jegyző.

Szrdanov Dusán,
bíró.

Pénzt, sok pénzt,

ha vonként 1000 koronáig kereshet mindenki tisztességesen minden szakismeret nélkül.

Küldje be címét E 978 jelige alatt a következő címre: **Annouen-Abteilung des „Merkur“ Mannheim, Meerfeldstrasse. (774-52.38)**

26577. I/d. 1903. sz.

Magy. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Kolozsvárt.

Pályázati hirdetmény

pályafentartási fak szállítása iránt.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége a vonalai szükségletének fedezésére az 1904. és esetleg a következő 1905. és 1906. években szükséges pályafentartási fak szállításának biztosítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az anyagok méretei a részletes méretjegyzékben vannak felsorolva, mely méretjegyzék, ajánlati minta és pályázati feltételek az átulirt üzletvezetőségénél ingyen kaphatók, az ajánlati minta és pályázati feltételek pedig az összes kereskedelmi és iparkamaráknál megtekinthetők.

Az ivenként 1 koronás magyar okmánybélyeggel ellátott ajánlat ezen alábbi külcimmal: „Ajánlat épületfak szállítására 26577/903. számhoz“ 1903 évi november 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének általános osztálya főnökéhez benyújtandó vagy posta útján beküldendő.

Kolozsvár, 1903. október hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

FELTŰNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY

560-x.38

HIRDETMEY.

Nagymélt. gróf Karátsonyi Jenő ur rizstelepen öntözésre berendezett 43 hold megszántott terület kertészeti célra bérbe adandó. A vízhez emelés nem szükséges, zsippel szabályozható és teljesen le is vezethető.

Bővebb felvilágosítást ad

Karátsonyi-Rizstelepen
via Bánlak

(878-2.1)

az uradalmi intézőség.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.